

عنوان مقاله:

تبیین دلایل وقفه در سرودن مثنوی از زبان مولوی

محل انتشار:

فصلنامه ادبیات عرفانی و اسطوره‌شناختی، دوره 13، شماره 46 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسنده:

محبوبه همتیان - استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه اصفهان

خلاصه مقاله:

یکی از بحث برانگیزترین بخش‌های مثنوی که همواره دیدگاه‌های متفاوتی در تاویل و تفسیر آن مطرح شده است، ابیات نخستین دفتر دوم آن است. در این ابیات، مولوی به صورت ضمنی و غیرصریح، درباره علت ایجاد وقفه در سیر سرودن مثنوی سخن می‌گوید؛ البته شارحان مثنوی نیز در تفسیر و شرح این ابیات و توجیه این تاخیر، مطالب گوناگون و مختلفی بیان کرده‌اند. در این پژوهش، با نگاهی متفاوت و با اندکی تأمل در مفاهیم دیباچه‌های مثنوی و مقایسه آن با مضامین ابیات پایانی دفتر اول، نخستین ابیات پیش‌گفتار دفتر دوم، و ابیات آغازین دفتر سوم، مطالب جدیدی درباره سبب تاخیر در سرودن این دفاتر به دست داده می‌شود. براساس نتایج این تحقیق و نشانه‌هایی که در ویژگی‌های ظاهر و غیرظاهر کلام در ابیات پایانی دفتر اول و در دیباچه و پیش‌گفتار آغاز دفتر دوم دیده می‌شود، این تاخیر از سویی متأثر از احوال متکلم است و از سوی دیگر، احوال مخاطبان و شرایط بافت موقعیتی عامل آن به شمار می‌آید. با توجه به اینکه نتایج این پژوهش براساس روش تفسیر متن به خود آن متن بنا نهاده شده‌است، مطالب آن در توجیه فترت بین دو دفتر نخستین این منظومه و تاخیر در آغاز دفتر سوم به صواب نزدیک‌تر و با افکار مولوی منطبق‌تر است.

کلمات کلیدی:

اقتضای حال، تفسیر متن، دفتر دوم و سوم مثنوی، دیباچه‌های مثنوی، مولوی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/856522>

